

KOSZTKA SZENT SZANISZLÓ

IRTA: LISIEUXI SZENT TERÉZ

Lisieuxi Szent Teréz ezt a darabot 1897-ben, tehát halála évében írta egy kolostori ünnepségre. A Gyermek Jézusról nevezett Terézia nővér saját bevallása szerint ebben a játékban a saját kívánságát és reményét adta Szent Szaniszló ajkaira: «jót tenni a földön az ég javáért». A Boldogságos Szűzanya válaszaiban ugyanez a gondolat jut érvényre. Ne feledjük, hogy röviddel halála előtt írta Kis Teréz eme csodálatosan finom kis «játékát», melyet magyar nyelven először közöl a Vigília.

SZEMÉLYEK :

A SZŰZANYA A GYERMEK JÉZUSSAL,
KOSZTKA SZENT SZANISZLÓ,

BORGIA SZENT FERENC néhai gandiai herceg, a Jézus Társaság generálisa, és
FRÁTER AUGUSTI, egy fiatal novicius.

(Játszódik Rómában, Borgia Szent Ferenc szobájában, aki a függöny felgördültekor egyedül van és figyelmesen olvas egy levelet. Az ajtón félénk kopogás hallatszik.)

BORGIA SZENT FERENC : Tessék ! *(megpillantja a noviciust)* : Ó, nagyon helyes. Vártam rád, Fráter Augusti. *(A novicius tiszteletlenül letérdel a generális előtt. De az egy széket től feléje.)* Csak ülj le, gyermekem. Ma nem mint noviciussal akarok veled beszélni, hanem mint bizalmasommal és barátommal.

FRÁTER AUGUSTI *(még mindig térdelve)* : Főtisztelendő Atyám, megszegyenít jóságával. Hogy mondhat engem Jézus Társaságának generálisa, akit Spanyolország és Itália máris szentként tisztel, barátjának? . . . Hadd maradjak csak itt a lábainál. Csak így térdelállva merek beszélni. Főtisztelendő Atyám alázatossága nem feledtetheti el velem, hogy mint gandiai herceg, V. Károly udvarának fényességét vetette oda, hogy . . .

BORGIA SZENT FERENC *(szigorú hangon félbeszakítva őt)* : Hallgass testvér és sohase szólj többé ilyesmiről. Ha nem ismerném együgyűségedet, most szigorú büntetésben lenne részed. De én tudom, hogy gyermek módjára jár az eszed és a szájad. De ezután sohase helyezél súlyt olyan dolgokra, amelyek az emberek szemében fontosnak látszanak. Minket Isten ítél meg. Őelőtte a pásztorfiú éppen annyit ér, mint a király. Az igazi nagyság az erényben gyökerezik, nem pedig a leszármazás nemes voltában. Különbösen is tudd meg, hogy Borgia Ferenc nem szent, hanem nagy bűnös, aki teljesen méltatlan arra, hogy a dicsőséges Ignácus követője lehessen. Könyörögj Istenhez fiam, hogy legyen kegyelmes hozzám és tegyen méltóvá arra a feladatra, amit most ró reám.

FRÁTER AUGUSTI *(aggodalommal a hangjában)* : Egy új feladatot, Ó, Atyám, csak nem kell ezért Rómát elhagynia?

BORGIA SZENT FERENC : Nem arról van szó, hogy Rómát elhagyjam, hanem egy újonc felvételéről, aki becsületére kell váljék Jézus Társaságának. Hogy megismerhesd őt, felolvasom az északnémetországi noviciusmester levelének néhány sorát.

FRÁTER AUGUSTI : Atyám, azt kell hinnem, hogy valami igen súlyos próbára akar engem tenni. Meg nem érthetem különben, hogy engem, nyomorult kis noviciust miért méltatna bizalmára . . .

BORGIA SZENT FERENC *(mosolyogva)* : Nem, gyermekem, nem akarlak próbára tenni. Elégge ismerlek ahhoz, hogy tudjam : bizalmam nem csábít arra, hogy gondolat-

ban társaid fölé emeld magad. Más készíttet rá, hogy veled beszéljek . . . «Angyalként»¹ kell szerepelned Szaniszló nevű noviciusunk mellett, akit Kanisius atya² küld hozzánk.

(Kezébe veszi a levelet és olvas.)

«Ez az angyali ártatlanságú gyermek, akit most Rómába küldök, Johannes Kosztkának, Rostov urának gyermeke Lengyelországból. Az ifjú Szaniszló családja egyike a legelsőeknek Lengyelországban és még jobban kitűnik jámborsága által. De bármennyire erkölcsi példaképe is akar lenni ez a jó úr fiának, mégsem érti meg teljesen az evangélium tanácsait és Szaniszló sohasem nyerhetné el beleegyezését, hogy Jézus Társaságába léphessen. Rostovtól való távolágunkban bízva fel akartam őt venni dillingeni noviciátusunkba. Lelkiatyjának, Páter Antoniónak levelei már felvilágosítottak engem a gyermek szentségéről. Ami azonban a legjobban megfogott benne, az angyali ártatlansága volt, ami arcáról sugárzott le és elárulta lelkének előrehaladottságát. Meggyőződhettem róla, hogy a szentség nem a haj szőkeségében vagy fehérségében rejtezik. A hivatásunkhoz szükséges próbatételektől sem akartam őt egy percig sem megkímélni. Nem volt elég számomra, hogy ez az előkelő családból származó gyermek egy kétszáz mérföldes út fáradságainak gyalogszerrel való megtételét vette magára. A legalacsonyabbrendű munkák elvégzését róttam rá. Az asztalnál kellett szolgálnia, mégpedig azokban a durva ruhákban, amit saját rangjához illő ruháért cserélt el egy szegény zarándoktól, hogy senki se ismerhesse fel s amiben a hosszú utat megtette. De ezt a buzgó jelöltet semmiféle megaláztatás se kedvetlenítette el. A legellentmondóbb parancsok se hozták zavarba soha. Felelni csak azzal felelt, hogy a parancsot azonnal teljesítette. És mindezt akkora gyorsasággal tette, hogy noviciustársai gyöngéd tréfából «Mindenrekész»-nek nevezték el.

Ily szeretetreméltó jámborsággal még sohasem volt módomban találkozni. Ha a jelenlétében kezdtünk beszélni magas származásáról, vagy csodálatos erényeiről, nem mondott ellent és álmálázatból sem tagadta le azt, ami megfelelt a valóságnak. Ilyen esetekben csak mosolygott, mintha valaki másról lett volna szó és mintha meg se hallotta volna, amiket mondtunk. Egyesek az itteni atyák közül meglepődtek ettől a viselkedéstől. Az alázatosság hiányának tulajdonították ezt nála. Ami engem illet, meg kell vallanom, hogy a kis Szaniszló testvér egyszerűsége sokkal több tanulságot szolgáltat számomra az alázatosságra, mint sok értekezés, ami erről az erényről szólott. Sokszor ismételte előttem, hogy noviciustársai angyaloknak tűnnek fel előtte és hogy méltatlannak tartja magát a közöttük való életre. Boldog lettem volna, ha ezt a szent gyermeket a rend ruháiba öltöztethetem, de célszerűbbnek láttam, hogy Rómába küldjem, ahol Főtisztelendő atyám kezéből kaphatja e szent ruhákat . . . »

(Borgia Szent Ferenc az asztalra teszi a levelet.)

A levél többi része a provincia ügyeivel foglalkozik. Ez már téged nem érdekel. Most menj hát gyermekem és keresd meg új testvéredet, akinek ma kell megérkeznie. Azt hiszem, már lenni is van templomunkban.

FRÁTER AUGUSTI: Ó, atyám, hogy merészeljem őt megszólítani? . . . Melyik cellát tetszik majd számára kijelölni? . . . Nem fogjuk őt elég méltóan fogadhatni! . . .

¹ A jezsuitáknál azt a noviciust hívják angelusnak, azaz angyalnak, akinek az újonnan belépő jelöltet kell a rendi élet külsőségeibe bevezetnie. A noviciátus megkezdésével az angyal eme szerepe természetesen megszűnik. Szent Terézia itt egy kis költői szabadsággal él, amikor ezt a hivatást kissé megnyújtja.

² Kanisius Szent Péter.

BORGIA SZENT FERENC: Isten őrizzen meg attól, hogy őt méltóan fogadjuk! Hisz így még szétrombolhatnánk tökéletességének várát. Éppenséggel próbára akarom tenni s magam akarok meggyőződni erényeiről, amit felettesei jelentettek nekem. Megtiltom neked, testvér, hogy csak sejtess vele, hogy ideérkezteről és erényeiről tudsz valamit.

FRÁTER AUGUSTI *(felkél helyéről)*: Engedelmeskedni fogok, atyám... Már megyek is, hogy idehozzam Szaniszló testvért.

BORGIA SZENT FERENC: Vezesd ide. Én bemegyek ide a szomszéd szobába, hogy észrevétlenül figyelhessem meg szavait és viselkedését. Néhány pillanat múlva azután hagyj őt itt valami kifogással egyedül. Én majd akkor belépek.

(Mindketten elhagyják a helyiséget. Néhány pillanat múlva visszatér fráter Augusti Szaniszlóval, aki ócska zárándok ruhába van öltözve és miután kopogásukra senki sem felel, belépnek, elől Augusti, mögötte Szaniszló.)

FRÁTER AUGUSTI: A mi főtisztelendő generális atyánk nincs itt. Nekem azt mondta, hogy vezessem ide hozzája. Sokáig várt már lent a templomban, testvérem?

SZENT SZANISZLÓ: Nem. Nem hinném, hogy öt vagy hat óránál több lett volna. Mivel a generális atya nincs itt, ha megengedi, vissza is mennék megint a templomba.

FRÁTER AUGUSTI: Jobb lesz itt várni rá. Azt hiszem, rögtön jönni fog. Rómába érkezte óta bizonyára nem is kapott még sem ételt, sem italt? A portásnál jelentenie kellett volna megérkezését.

SZENT SZANISZLÓ: Kanisius atya, a rendfőnököm azt mondta, hogy a templomban várakozzam, amíg a tiszteletreméltó generális atya maga elé nem hivat. Félttem, hogy vétek az engedelmesség ellen, ha a kapus testvérhez folyamodom.

FRÁTER AUGUSTI: Jól tette, hogy engedelmeskedett. Most azonban gyorsan megkeresem a szakács testvért, hogy adjon valamit ennie. *(Kimegy anélkül, hogy meghallgatná Szaniszlót.)*

SZENT SZANISZLÓ *(utána szól)*: Kérem, testvérem, ne fáradjon miattam. Biztosíthatom róla, hogy semmire sincs szükségem.

BORGIA SZENT FERENC *(belép. Mikor megpillantja Szaniszlót, aki fráter Augusti távozta után letérdelt, látszólag meghökken és mintha koldusnak tartaná, szigorúan szól hozzá)*: Hogy mert ide betolakodni? Ha alamizsnát akar, a portánál kellett volna jelentkeznie. De különben is szégyelnie kellene, hogy ilyen fiatal fővel már koldul. A római műhelyekben akad munka, nem is kell nagyon keresni.

SZENT SZANISZLÓ *(szemében könnyekkel)*: Bocsásson meg, főtisztelendő atyám és ne tagadja meg tőlem azt az alamizsnát, amit kérek; ne tagadja meg a rendbe való fölvételemet.

BORGIA SZENT FERENC: Ezt már ismerjük... nem új találmány ez barátom... azt hiszi talán, hogy maga az első kalandor, aki ilyesmikkel jön elébem? *(ujjával az ajtóra mutat)*: Kotródjék innen azonnal. Ilyen noviciusokra semmi szüksége sincs a rendnek.

SZENT SZANISZLÓ: Atyám, könyörülj rajtam... ígérem...

BORGIA SZENT FERENC *(fráter Augustihoz, aki kopogott és ebben a pillanatban lép be)*: Nem bírok megszabadulni ettől a koldustól. Fogd meg és távolítsd el innen.

FRÁTER AUGUSTI *(mélységesen megüldödvé)*: Főtisztelendő Atyám, ez a fiatal ember nem koldus. Ő az a novicius, akit Kanisius atya küld hozzánk.

BORGIA SZENT FERENC *(Szaniszlóhoz)*: Úgy... hát abban a noviciátusban azt tanulták, hogy a fölöttes távollétéban betörjenek annak a szobájába?

FRÁTER AUGUSTI: Atyám, én magam vezettem őt ide és aztán el kellett mennem, hát itt hagytam egyedül. Könyörgöm, ne büntesse meg őt, szegényt.

SZENT SZANISZLÓ : Ó, én beismerem, hogy szigorú büntetést érdemlek és könyörgöm, főtisztelendő atyám, hogy ne kíméljen engem. (*Összekulcsolja a kezét*): Csak tartson meg méltatlanságom ellenére is könyörületből szentséges házában.

BORGIA SZENT FERENC : Mivel Páter Kanisius küldi, felveszem a noviciátusba. De tudja meg, hogy alaposan értesülve vagyok kilétéről. A bécsi atyák megírták nekem, hogy amíg a növendékük volt, ritkán látták tanulni. Ahelyett, hogy komoly figyelemmel kísérte volna az előadásokat, jámborság ürügye alatt inkább kegyes könyveket szeretett olvasgatni, vagy nézegetni. Ha itt is ilyen kegyeskedéssel akarná tölteni az időt, teljesen felesleges volt Rómába jönnie. Itt komolyan kell dolgoznia és meg kell elégednie a mindennapi közösen mondott imákkal.

SZENT SZANISZLÓ : Milyen jó Ön, atyám, hogy befogad engem. Megigérem, hogy mindenben engedelmeskedem. Annyit fogok tanulni, amennyit csak kell. Igaz, hogy mint a bécsi jezsuiták növendéke nem mutattam különösebb szorgalmat és különösen a gyors felfogásban volt nálam hiány. De közben mégis utolértem tanulmányaimban osztálytársaimat. Ezt a kis eredményt soha sem akartam saját magamnak tulajdonítani, hisz semmirevalóságomat nagyon is jól ismertem.

BORGIA SZENT FERENC : Teljesen felesleges, hogy az elért eredményekről beszéljen. Inkább azt mondja meg nekem, mi kényszerítette, hogy Jézus Társaságába kérje felvételét?

SZENT SZANISZLÓ : Szent akarok lenni.

BORGIA SZENT FERENC : Hát nem tudod-e, gyermekem, hogy szent akárhol lehet az ember? A jezsuitáknak sem neve, sem ruházata nem tudja ezt a csodát előidézni.

SZENT SZANISZLÓ : Hogy lehetséges akkor, hogy minden jezsuita szent? . . .

BORGIA SZENT FERENC : Nem mind azok. Bizonyoság rá az is, hogy én, a generálisuk csak egy szegény bűnös vagyok.

SZENT SZANISZLÓ : Főtisztelendő atyám, hogy mondhat olyat, ami annyira messze esik a valóságtól? Az egész világ állítja, hogy életszentsége még csodákra is képessé teszi.

BORGIA SZENT FERENC : A világ téved, gyermekem ! Sohasem szabad az ő fíteletére adni. Ha a világ valaha ilyen hízelkedésekkel akarná táplálni füleidet, alázzad meg magadat és azt kutasd, ami Isten szemében vagy.

SZENT SZANISZLÓ : Még ha csodákat tennék, azt hiszem, akkor se tudnék büszke lenni ezért, mert elmúlt életem emlékei nem hagynának nyugodni . . . Ó, én egy nyomorult bűnös vagyok, aki kegyelmére teljesen méltatlanná lettem. (*Sírni kezd.*)

BORGIA SZENT FERENC : Isten a legnagyobb bűnököt is megbocsátja. De különben sem hinném, hogy valami nagy bűn terhelné a lelkedet. Ha meg akarod alázni magad bűneidért és be akarod azokat vallani, fráter Augusti magunkra hagy minket.

SZENT SZANISZLÓ (*visszatartja a noviciust*): Nem, testvérem, csak maradj ! Miután egymás mellett kell majd élnünk, hadd ismerjed meg bűnbánatomnak okát is, hogy eszerint tudj megítélni engem. (*Letérdel Borgia Szent Ferenc előtt.*) Atyám, Isten az ő irgalmasságában kora gyermekkorom óta a saját szolgálatára hív engem. És én, ahelyett, hogy ezt a belső hívást lelkievetőmmel közöltem volna, tizennyolc hónapig haboztam és ellentálltam a kegyelem hívásának . . . (*Keservesen str.*)

BORGIA SZENT FERENC (*erősen megindulva*): Szegény fiú ! Vigasztalódjál meg. Az őszinte megbánás kiengesztelte a te hibádat. Anélkül, hogy ez ártana valamiképpen a lelkednek, ennek a hitlenségnek az emléke arra fog szolgálni, hogy megtartson téged az alázatban. És te jól tudod, hogy Isten előtt nincs kedvesebb áldozat a meggyötört és megalázkodni tudó szívnél.

SZENT SZANISZLÓ : Mily mérhetetlen vigaszt öntenek belém szavai, atyám . . .

De könyörgöm, most tanítson is meg arra, hogyan válhatok szentté és hogyan pótolhatom be az elvesztegetett időt.

BORGIA SZENT FERENC: Azt hiszem ennek az az egyetlen módja, ha magadat megveted, embertársaidat magasabbra becsülöd és ezt minden lehető módon tudtukra adod. Emésszen fel egészen a felebaráti szeretet. És ha ennek a te szeretetednek az engedelmség lesz szabályozója és megőrzője, rövid idő alatt nagy utat tehetsz meg előre és sok jót cselekedhetsz.

(Az ajtón kopogás hallatszik, fráter Augusti kinyitja és egy levelet vesz át, amit aztán térdre esve nyújt át Borgia Szent Ferencnek.)

BORGIA SZENT FERENC *(hibontván a levelet)*: Szaniszló testvér, ez a levél Lengyelországból érkezett. Atyád írt neked. Olvasd el most rögtön. *(Átnyújtja neki a levelet, amit Szaniszló elolvas és erősen elfogódottnak látszik.)*

BORGIA SZENT FERENC: Mi van veled, gyermekem? Megbántad volna, hogy beléptél Jézus Társaságába?

SZENT SZANISZLÓ: Ó, nem, főtisztelendő atyám. De nagyon, nagyon fáj nekem, hogy a szüleim nem tudják felfogni Isten velem tett kegyelmét. Azt írják, hogy méltatlan lettem őseim nevéhez és hogy megbecstelenítettem családomat. Pedig sokkal nagyobb tisztesség, igazibb nemesség és dicsőbb hírnév száll családomra abból, hogy itt a legkisebb lehetek Isten nagy szolgálói között, mintha kinn a világban valamennyi őstemet túlszárnyalnám hírnévben és dicsőségben.

BORGIA SZENT FERENC: Igazad van, fiam. Remélem, hogy eljön még az idő, amikor szüleid áldani fogják hivatásod elfogadását. És nem mondta-e Jézus: «Nem jöttem, hogy békét hozzak a földre, hanem, hogy kardot». És ismét nem mondotta-e: «Aki apját és anyját jobban szereti, mint engem, nem méltó énhozzám».

SZENT SZANISZLÓ *(szemeit az égbe emelve)*: Most már elmondhatom a szoltárosokkal: «Apám és anyám elhagyott engem, de él az Úr, hogy gondomat viselje. Inkább meghúzódom észrevétlenül az én Istenemnek házában, mintsem a világörömeinek sátorában».

BORGIA SZENT FERENC: Kedves fiam, elismerem, hogy Isten maga vezetett ide és azt akarja, hogy a mi társaságunkban lakozzál. Néhány nap múlva felveheted a mi rendi ruhánkat. Készülj elő csendben és belső összeszedettségben erre a kegyelemre. Adj hálát Istennek azért a kimondhatatlan jóságáért, hogy az ő házában lakhatsz. *(Kezeit fráter Augusti fejére teszi.)* Fráter Augusti lesz melletted az «angyal», aki életünkbe bevezet. Külsőleges kötelességeidet fogja neked megmagyarázni. És mivel tudom, hogy hasonlósak a ti lelkeitek, megengedem nektek, hogy közölhessétek egymással gondolataitokat és a kapott kegyelmeket, amiket az Isten örömmel sug meg sokszor a gyermekeknek. *(Felemelkedik helyéről.)* Most magatokra hagylak. Hivatalos kötelességeim elszólltanak e házból.

FRÁTER AUGUSTI *(letérdel Szent Szaniszló mellé)*: Atyánk, szentséges áldását kérjük.

BORGIA SZENT FERENC: Kedves fiaim, áldjon meg benneteket a legméltóságosabb Szentháromság ugyanúgy, amint én azt teljes szívemből teszem.

FRÁTER AUGUSTI *(leül és Szent Szaniszlót is helytel kínálja meg maga mellett)*: Majd rögtön celládba vezetlek, testvérem és az újoncmester majd kijelöli számodra a neki tetsző elfoglaltságot. De először is használjuk ki, ha neked is úgy tetszik, generális atyánk engedélyét és ismerkedjünk meg egymással. Bemutatkozom hát neked. Nevem Stephanus Augusti. És bár sem tehetségben, sem erényekben nem bővelkedem, az atyák mind nagyon szeretnek engem. Szeretetük vakká teszi őket hibáimmal szemben. Teneked is így kell tenned, Szaniszló testvér, hogy ugyanúgy szerethess. De tőled

remélem azt is, hogy hibáimra figyelmeztetni fogsz. Mennyire használ nekünk, ha van valakink, aki figyelmeztessen, ha valamit elhibázunk.

SZENT SZANISZLÓ : Nekem lesz szükségem rá, testvérem, hogy figyelmeztess és én ígérem, hogy hí leszek tanácsaidhoz. Nem fog nehezemre esni szeretni tégedet, mert máris szeretlek.

FRÁTER AUGUSTI : Mekkora öröm ez nekem ! . . . Mennyire örvendek, hogy te vagy a testvérem. De most jut eszembe, hogy te szomorkodni fogsz : ha a szüleidre gondolsz, szomorú leszel és ez megzavarja boldogságodat.

SZENT SZANISZLÓ : Ó nem, ez nem így van. A földi életre való emlékezés semmilyen formája sem tud elszomorítani többé. Jól tudom, hogy szüeim fájdalmasabban siratják meg eltávozásomat, mintha a ravatalom felett kellene sírniok. De egy mindenen segítő eszköz van birtokomban, hogy megvigasztaljam őket : az ima és az áldozat. Én még nagyon fiatal vagyok s mégis az Úr már sokszor megmutatta nekem, hogy sohasem hagyja el azokat, akik egyedül csak őt keresik.

FRÁTER AUGUSTI : Nem mondanád el nekem ezeket a vigaszteljes tapasztalatokat? . . . Biztos lehetsz, hogy senkivel sem fogok erről beszélni.

SZENT SZANISZLÓ : Nem mondhatom el valamennyit, mert nagyon sokáig tartana. De egyet közölni akarok veled. Pál bátyámmal néhány esztendeje Bécsben voltam és a jezsuiták kollégiumába jártam. Bátyám egy eretnek házában vett szállást mindkettőnknek. Csak azért, mert a város legszebb házában akart lakni. Az én szegény bátyám lelkébe még nem világított be az evangélium fénye és annak tanításait még sohasem értette át. S mivel ő az idősebb köztünk, nekem engedelmeskednem kellett. Udvarmesterünk, Johannus Bilinski is az ő izlését és szempontjait osztotta. Elképzelheted testvérem, mit kellett elszenvednem . . . Nemsokára súlyos betegségbe estem. Testvérem nem bírta magát elszánni, hogy papot hozasson hozzám, mert a háztulajdonos sohasem tűrte volna el, hogy egyházi ember lépjen be a házába. És mivel a földtől már nem várhattam segítséget, az égiekhez fordultam. Kiskorom óta különös tiszteletben tartottam Szent Borbálát, így hát hozzája fordultam tökéletes bizalommal, hogy ne engedjen az utolsó kenet híjában meghalnom.

FRÁTER AUGUSTI : Ó, gondolom már . . . Ő meghallgatott téged és megtértette az eretneket.

SZENT SZANISZLÓ : Sajnos, nem. De az ég lakóinak különben sincs szükségük rá, hogy eretnekektől kérjenek engedelmet, ha be akarnak hatolni valahova. Így megérhettem, hogy Szent Borbála dícsfénytől övezve belépett a szobámba. Két szép angyal volt a kíséretében. Szent Borbála szüzi kezeiben hozta a szent ostyát és én abban a fel nem mérhető kegyelemben részesülhettem, hogy az ő közreműködésével vehettem magamhoz az eucharisztikus szentséget, az én szeretett Jézusomnak a testét.¹

FRÁTER AUGUSTI : Egy szent, aki kezében hozza a szent ostyát . . . micsoda titkok ezek ! Miért nem egy angyal nyújtotta neked a szent ostyát?

SZENT SZANISZLÓ : Most, hogy Rómába jöttem, egy angyal nyújtotta felém az Úr testét. De ekkor Szent Borbála nem volt jelen. Isten országában az ő dicsősége sok égi teremtményénél nagyobb. Azért nyújtotta ő nekem a két angyal jelenlétében az Úr testét. Földi életében talán arra vágyakozott Szent Borbála, hogy papság funkcióinak magasztosságában részt vehessen és a Megváltó ezen a módon akarta kívánságát kielégíteni.²

¹ Még most is áll Bécsben az a szoba, ahol Szent Szaniszló csodálatos módon részesült a szent áldozásban. Most pompás kis kápolnává van alakítva és az «Am Hof» templomhoz tartozik. A jezsuiták kezelésére van bízva és akkora megbecsülésben részesül, hogy Szent Szaniszló ünnepén ifjúkorukban gyakorta ministrált itt Károly osztrák császár és fivére, Miksa főherceg is.

² Itt és a következőkben a saját vágyait tárja fel a Gyermek Jézusról nevezett Terézia nővér.

FRÁTER AUGUSTI : Testvérem, te úgy beszélsz, mint egy angyal. Akármeddig el tudnálak hallgatni.

SZENT SZANISZLÓ : Én is nagyon jól érzem magam a te társaságodban, csak szemrehányást kell tennem magamnak, hogy náladnál sokkalta többet beszélek. Hisz annyit tanulhatnék, ha te oktatni akarnál . . . De azt hiszem, most jobb lenne, ha elválnánk. Már elég sokáig elbeszélgettünk. Ha megengeded, néhány pillanatig most egyedül szeretnék maradni, hogy Máriának, az Egek Királynőjének hálát adhassak azért a kegyelemért, hogy isteni Fiának társaságába beléphettem.

FRÁTER AUGUSTI : Hát ennyire szereted Máriát? . . . Kérlek, beszélj nekem róla !

SZENT SZANISZLÓ *(kimondhatatlan gyöngédséggel)* : A Boldogságos Szűzanyát . . . mit is mondhatnék igazában róla? . . . Ő az én anyám ! *(Letérdel és mélységesen elmerültnek látszik. Fráter Augusti tiszteletteljesen figyel, azután csendesen eltávozik.)*

SZENT SZANISZLÓ *(kezét összekulcsolva és felnézve az égre)* : Ó, Mária, kedves, édes, anyám ! Essen meg a te szíved szegény gyermekeden. Az isteni kegyelem segítségével már sikerült leküzdenie a nehézségeket, amiket a világ akart szándéka elé gördíteni. Miután Krisztusnak, a te fiadnak szerelméért mindent elhagyott, ó, ne hagyj sokáig a száműzetés völgyében várakozni ! Édes őrzőangyalom és te, Szent Borbála, szeretett védőszentem, könyörögjetek az én drága anyámhoz, a Mennyek Királynőjéhez, hogy szólítson el és sorozzon be abba az égi seregbe, amely udvarát képezi . . .

(Égi hangok hallatszanak. Az őrzőangyal és Szent Borbála hangjai ezek, akik könyörögnek a Boldogságos Szűzanyához. Láthatatlanok maradnak az egész jelenet alatt.)

AZ ŐRZŐANGYAL :

Egek Királynője
Halld meg kérésemet :
Védencem, Szaniszló
Gyermekként és tisztán
Követné a Bárányt
Az égi mezőkön.

SZENT BORBÁLA :

Védőszentjeként mondom én,
Hogy bár már látnám illatozni
Az égi tájak mezején
Ma ezt a tiszta szép virágot.

MINDKETTEN EGYSZERRE :

Szállj le égi trónusodról
Védencünkhöz, gyermekedhez,
Jézusodnak testvéréhez,
Aki anyjának választott.

(A Boldogságos Szűz most megjelenik karján a Gyermek Jézussal és énekel):

Anyádként hajlok most feléd,
Szaniszló, édes gyermekem
És isteni szülöttemet
Elrejttem itt a szíveden.

(A Gyermek Jézust a szent karjaiba helyezi, aki boldog elragadtatással öleli Őt magához.)

SZENT SZANISZLÓ : Jézus, egyetlen szerelmem, hát igazán itt nyugszol a szíveden? . . . Ó, Mária, istápolj meg gyengéségetem, fedj be érdemeiddel, hogy ne legyek annyira méltatlan a Te legdrágább kincsedet karjaimba venni ! . . .

(A Boldogságos Szűz befedi Szent Szaniszlót palástjával és énekel):

A választottak ékessége
Hadd fedje hát be válladat,
Jézus Rendjének csillagfénye,
Rád borítom palástomat.

SZENT SZANISZLÓ: Ó, anyám, azt reméltem, hogy magadhoz veszel az égbe és most azt mondod nekem, hogy Jézus Társaságában kell tündökölnöm . . .

A BOLDOGSÁGOS SZŰZ:

Szaniszló, tiszta, szép virág
Kinek illatja messze száll,
Az égi sereg lekaszál
S Urunkhoz véled visszaszáll.

SZENT SZANISZLÓ: Mily boldog vagyok! . . . Nemsokára meglátom Jézust — nemcsak gyermeki formájának tüneményszerű alakját, hanem isteni lényének teljes tökéletességét. Anyám, szeretett égi anyám, téged is láthatlak majd égi trónusodnak örökkévalóságában . . . (*Kis szünet után*): Semmit sem sajnálok, ami erről a földről való . . . és mégis van egy kívánságom . . . egy oly égető, oly hatalmas erejű kívánságom, ami ha be nem teljesülhetne, még az égben sem tudnék boldog lenni . . . Imádozt égi anyám, mondd meg nekem, dolgozhatnak-e ott az üdvözült lelkek a szegény földi lelkekért? . . . Nem dolgozhatnak-e én fent az égben Jézus dicsőségéért, lelkeket nyer-
vén meg neki . . . mert ha nem, akkor inkább maradjak itt ebben a száműzetésben, hogy továbbra is érte harcolhassak . . .

A BOLDOGSÁGOS SZŰZ:

Jézus dicsőségét kívánod szolgálni,
Lelkeket menteni, szeretetet vetni;
Megadatik néked égnek országából
Isten katonáit győzelemre vinni.
Mert az üdvözültek csillagként lebegnek,
Égi országútra vakokat vezetnek,
Szeretetük fényét bűnösökre szórják,
Szemüket megnyitják, szívéük égbe vonják.

SZENT SZANISZLÓ: Ó, mily szerencsés vagyok! . . . Mennyeik fényes királynője, könyörgöm hozzád, ha egyszer már az égi otthonban leszek, engedd meg nekem, hogy visszatérjek erre a földre, hogy a szent lelkeket itt megvédelmezzem, akiknek hosszantartó működése majd kiteljesíti az én rövid életemet, úgy hogy én az ő munkásságuk árán gazdagon arathassak a lelkek között és Megváltómnak az érdemek egész sokaságát ajánlhassam fel.

A BOLDOGSÁGOS SZŰZ:

A küzködő, bűnnel kísértett embert
Lesz hivatásod fentről védeni
S minél dúsabb lesz lélekaratásod
Annál több fény fog reád ömleni.

Possonyi László fordítása.